

ARXIU / TRUCA FILMS

Una expansió animada

L'alta qualitat de l'animació feta a Catalunya i al País Valencià s'estén pels mercats televisius de tot el món, malgrat que ni el sector ni les seues estructures financeres estiguen consolidades.

L'animació cinematogràfica va nàixer a Catalunya fa noranta-cinc anys, i durant el segle de trajectòria artística i industrial, el món animat ha alternat moments d'auge amb altres de crisis cícliques.

Malgrat algunes mancances encara significatives, el sector gaudeix, en general, de bona salut, sobretot creativa, nodrit per l'impuls que les noves tecnologies li han proporcionat en l'última dècada. *Els fruittis*, *Les tres bessones* o *L'aneguet lleig*, tres dels principals tombants en l'animació catalana més recent per nivells de venda i distribució en tot el món, són produccions d'empreses amb una estructura important. L'estat espanyol és el tercer productor europeu i el cinquè mundial, amb un volum de negocis pròxim als 40 mil milions de pessetes anuals, segons dades recollides per al Llibre Blanc de l'Animació Espanyola. L'informe, que veurà la llum el pròxim mes de setembre, ha sigut impulsat per l'Associació Espanyola de Productors d'Animació i per APIA, l'associació dels productors independents, i recull per primera vegada totes les dades relatives a producció, personal, facturació o exportació. Un dels aspectes en què coincideixen de forma unànime representants del sector és la falta de diners, sobretot dels que estan en condicions d'oferir les cadenes de televisió i les administracions, a pesar de l'originalitat o singularitat dels productes que ho sol·liciten.

I és que d'això, ací no en falta. Si ens asomem al panorama valencià descobrim un important planter d'animadors especialitzats en plastilina. Ací viuen i treballen Pablo Llorens (Goya al millor curt d'animació el 1996 per *Caracol, col, col*), Raul Díez, director i animador de Pasozebra, o Pancho Monleón, de Truca Films. Amb set curts al damunt i el primer llarg europeu realitzat amb plastilina, *Juego de niños*, produït per Cadofice, Llorens conclou en aquests moments la més recent de les seues creacions, *Doc Franky*, una sèrie que es podrà veure en Canal 9 a partir de l'octubre. Els més de 12 anys que té d'experiència li permeten conèixer detalladament les intimitats del sector, dins i fora del País Valencià: "a València vivim un miratge, sembla que es mouen molts projectes, i el nivell de qualitat és bo, no com el de producció. Falta la figura del productor, que es dedique tan sols a això, que conega el món dels negocis, dels contractes". Per a aquest creador, referència indiscutible en matèria d'animació, un altre problema que cal abordar com més aviat millor és el de la formació dels futurs professionals, una cosa de la qual, de moment, tan sols s'ocupa la Unitat Docent de Moviment del Departament de Dibuix de la Facultat de Belles Arts. "És necessari un teixit didàctic per als professionals, crear una escola que atenga les diferents especialitats: maquetistes, modeladors, animadors, si no les productores formen el personal durant els rodatges, cosa que fa que es ressentisca la qualitat final del producte".

En dibuixos animats, els estudis valencians Cartoon van posar en marxa fa dos anys la seua pròpia escola d'animadors, la Toon Factory. Cartoon, que des de 1994 ha trametat una potent infraestruc-

tura que li permet produir 80 minuts al mes, és la responsable i coproductora de sèries com *Babalà* o *Cutillas*, i també del primer llarg d'animació valencià, *Pumby*, el personatge de San-

chis, que, amb un pressupost de 700 milions, arribarà en breu a les pantalles en capítols de 26 minuts. Cartoon dona treball a 50 persones a València i a un bon nombre de professionals en la resta de l'estat, ja que s'encarrega d'animacions per a firmes tan prestigioses com ITEL, Polygram o Jhon Cary Studios. El seu fundador, Eric Robert, dona la clau per a entendre aquesta expansió: "les televisions demanen cada vegada més hores d'animació, però volen molta qualitat a baix preu. Per a abaratir costos nosaltres donem servei a tercers, a Europa i EUA. Són serveis d'alta qualitat i a un preu similar al que es treballa en països com la Xina, Filipines o Corea".

La "fuga" del procés d'animació a països on es treballa a més bon preu no és nova. Jordi Artigas, un dels estudiosos de l'animació que millor coneix l'evolució del sector i fundador de la seu d'ASIFA (Associació Internacional de Films d'Animació) a l'estat espanyol, és crític amb aquestes peculiaritats i amb altres. "Les grans productores fan ací el

En l'altra pàgina, *Los Caracolímpicos*. En aquesta, dalt, Fabio i la seua mascota. A sota, el gat Pumby. Tots són personatges de la nostra animació, la qual destil·la originalitat, però necessita majors estructures industrials.

Les dues imatges horitzontals mostren el treball del creador valencià Pablo Llorens, que fa animació utilitzant la plastilina. El cow-boy esquemàtic en la part inferior de la pàgina és Cuttlas, el personatge que ha donat fama al dibuixant Calpurnio Pisón.

ARXIU / CONSELLERIA DE CULTURA DE LA GENERALITAT VALENCIANA

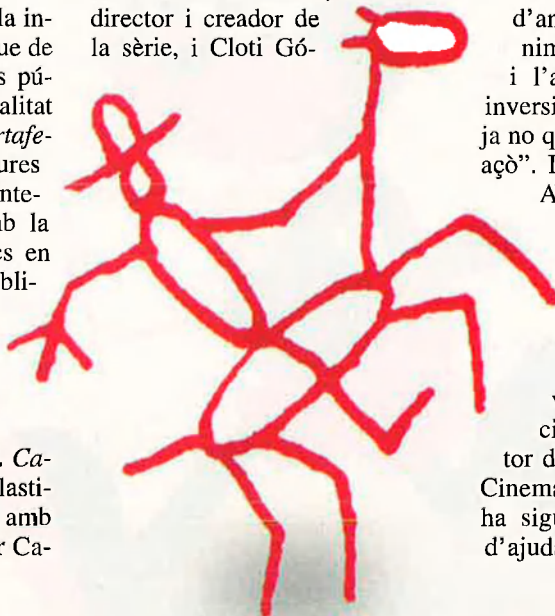
ARXIU / CONSELLERIA DE CULTURA DE LA GENERALITAT VALENCIANA

guió, la música, els dibuixos, però el gros del procés el fan fora. Açò va començar durant els 80 (la sèrie *Ruy el pequeno Cid*, ja es va fer amb aquesta fórmula), i el més greu no és que la inversió se'n vaja fora, sinó que de vegades se'n van els diners públics". Tot i destacant la qualitat de produccions com *Despertaferro*, Artigas no adopta postures triomfalistes i creu que els interessos comercials, junt amb la falta de continguts didàctics en les sèries més exitoses, obliguen tant a ser reservats en les valoracions com a recordar que es "descuida l'obra d'autor".

Un producte diferenciat. *Caracolímpicos* és la sèrie en plastilina creada per Truca Films, amb seu a Puçol. Coproduïda per Ca-

nal 9, dues cadenes franceses i una de canadense, ha sigut distribuïda a més de 20 països. L'èxit de la primera entrega ha animat Pancho Monleón, director i creador de la sèrie, i Cloti Gó-

mez, productora, a preparar 26 capítols més d'aquesta sèrie sobre caragols esportistes. Director i productora veuen en el període d'execució real de la plastilina un dels principals handicaps a l'hora d'impulsar un nou projecte, tant pels diners que es necessiten per a assumir un llarg període de producció com per la nul·la atenció que presten les diferents administracions a aquesta activitat. "Quant a les subvencions destaca en primer lloc que no hi haja un apartat propi destinat a l'animació; això vol dir que no compten amb les peculiaritats del producte i les seues fases de treball, en què normalment els terminis d'execució són molt majors que en qualsevol altre producte audiovisual", insisteix Cloti Gómez.

Paco Gisbert, productor executiu de Pasozebra i vice-president de l'Associació de Productors Valencians d'Animació (APVA) insisteix que el problema principal de l'animació, sobretot a València, és la falta de diners i la dependència de les subvencions. "No hi ha indústria, per això no hi ha diners". Dels 232 milions de pessetes concedits en subvencions a la producció audiovisual per la Conselleria de Cultura, en la convocatòria 1999-2000, es van destinar 14 milions a dues sèries i a un curt animats, xifra que contrasta amb els 36 milions concedits en la convocatòria 1998-1999. "Canal 9 fa un parell d'anys que dona suport a l'animació, però si la cadena i l'administració retiraren la inversió pot ser que l'any que ve ja no quedara ningú treballant en açò". La recentment constituïda AVPA, presidida per Enric Cuéllar, de Tirannosaurus Producciones, donarà a conèixer a l'octubre les dades d'un estudi que dissectiona les especificitats del sector valencià. Una de les peticions que s'ha fet al director de l'Institut Valencià de la Cinematografia, José Luis Rado, ha sigut la creació d'una línia d'ajuda per a la promoció dels

productes i l'assistència a mercats internacionals per a la recerca de coproductores.

Major consolidació. A Catalunya la consolidació del sector és molt major en comparació amb la valenciana, i els seus èxits són notables. *Els fruitits* -91 capítols venuts en 120 països- és una bona mostra, realitzada per D'Ocon Films, una productora amb una plantilla de 100 persones i més de 400 col·laboradors en tot el món que ha patentat un innovador sistema d'animació. No és menys rellevant la difusió aconseguida per *Les tres bessones*, creació de Roser Capdevila realitzada per Cromosoma, que ha arribat a 133 països amb una sèrie que ha ampliat a 65 els 13 capítols inicialment previstos.

No obstant això, hi ha una marcada diferència entre les grans productores i les més xicotetes. Les mancances continuen sent la falta d'implicació de les televisions, les dificultats per a finançar els projectes i la falta de personal especialitzat. Segons Cristina Bradner, directora d'una de les productores catalanes més importants, Neptuno Films, "el paper de TV3 fins ara ha sigut insuficient per a convertir-se en motor de la indústria catalana, encara que em consta que hi ha plans per a millorar la situació. No hi ha cap tipus d'ajuda per part de la Generalitat, i estem negociant per a poder establir ajudes des de diverses conselleries". Neptuno és la responsable, entre altres produccions, de *Balin*, *Els tres ossets* i de *L'aneguet lleig* que, amb 104 capítols de mitja hora de durada, és la sèrie europea de dibuixos més llarga de la història. La seua projecció internacional ha fet que haja doblat la producció en dos anys.

Encara és prompte per a augurar la consolidació equilibrada de l'animació al nostre país, és un fet que es produirà en la mesura que les ajudes públiques i l'aposta de les cadenes nacionals i autonòmiques donen l'impuls definitiu per a convertir-la en indústria. En els pròxims mesos ja es-

29. 2000

CONDICIONS GENERALS

- A. LES OBRES ASPIRANTS A AQUESTS PREMIS HAURAN DE SER INÈDITES I ESCRITES EN CATALÀ.
- B. ALS ORIGINALS ES FARÀ CONSTAR EL NOM, L'ADREÇA I EL TELEFON DE L'AUTOR. SI L'AUTOR DESITJA QUE L'OBRA SIGA FETA PÚBLICA AMB PSEUDÒNIM, HAURÀ D'INDICAR-HO EXPRESSAMENT, ADJUNTANT-HI EL SOBRE I LA PLICA CORRESPONENT.
- C. NO PODRAN SER TINGUDES EN COMPTA LES OBRES JA PREMIADES EN ALTRES CONCURSOS.
- D. CADASCUN DELS PREMIS PODRÀ, A PARER DEL JURAT CORRESPONENT, DEIXAR DE SER ADJUDICAT, SI LES OBRES PRESENTADES A CONCURS NO REUNEIXEN LES CARACTERÍSTIQUES ADEQUADES O LA QUALITAT SUFICIENT. ELS PREMIS TAMBÉ PODRAN SER FRACCIONATS.
- E. LES OBRES ASPIRANTS A QUALSEVOL D'AQUESTS PREMIS HAURAN DE SER PRESENTADES L'EDITORIAL TRES I QUATRE (C/ PÉREZ BAYER, 11. 46002 VALÈNCIA) ABANS DEL 15 DE SETEMBRE DE 2000.
- F. ELS ORIGINALS NO PREMIATS PODRAN SER RETIRATS A PARTIR DEL 30 DE NOVEMBRE A L'ADREÇA DE L'EDITORIAL TRES I QUATRE, DINS D'UN TERMINI DE TRES MESOS. PASSAT AQUEST TERMINI, ELS ORIGINALS SERAN DESTRUÏTS.
- G. L'EDITORIAL TRES I QUATRE ES RESERVA EL DRET DE PUBLICAR ALGUNA DE LES OBRES NO PREMIADES QUE CREGUÉS INTERESSANT, D'ACORD AMB EL JURAT CORRESPONENT. L'EDITORIAL ES COMPROMET A COMUNICAR AQUESTA DECISIÓ A L'AUTOR DURANT ELS TRES MESOS SEGÜENTS A LA PUBLICACIÓ DEL VEREDICTE, PER FORMALITZAR EL CONTRACTE D'EDICIÓ CORRESPONENT.
- H. L'IMPORT DEL PREMI ES FARÀ EFECTIU A L'AUTOR EN EL MOMENT DE L'APARICIÓ DE L'OBRA PREMIADA.
- I. LA PRESENTACIÓ DELS ORIGINALS SUPOSA L'ACCEPTACIÓ D'AQUESTES BASES, QUE ACTUEN AMB VALOR DE CONTRACTE.

XXIX
premis
OCTUBRE

PREMI D'ASSAIG
JOAN FUSTER

JURATS: ORIOL BOHIGAS, JOSEP FONTANA, VICENT SANCHIS, RODOLFO SIBERA I JOAN MANUEL TROCENERRAS.

ELS ORIGINALS ES PRESENTARAN PER QUINTUPLICAT A DOBLE ESPAI I PER UNA SOLA CARA I HAURAN DE TENIR UNA EXTENSIÓ DE 150 A 200 FULLS; CADA FULL TINDRÀ ENTRE 1.800 I 2.000 CARÀCTERS.

L'IMPORT DEL PREMI ES D'1.000.000 DE PESSETES.

PÉREZ BAYER, 11
46002 VALÈNCIA

PREMI DE
NARRATIVA
ANDRÒMINA

JURATS: MARTÍ DOMÍNGUEZ ROMERO, IGANASI MORÀ, CARMÉ RIERA, FRANCISCO SELLES I MÀRIUS SEBRA.

ELS ORIGINALS ES PRESENTARAN PER QUINTUPLICAT A DOBLE ESPAI I PER UNA SOLA CARA I HAURAN DE TENIR UNA EXTENSIÓ DE 150 A 200 FULLS; CADA FULL TINDRÀ ENTRE 1.800 I 2.000 CARÀCTERS.

L'IMPORT DEL PREMI ES DE 2.000.000 DE PESSETES.

edicions 314 València

PREMI DE POESIA
VICENT ANDRÉS
ESTELLÉS

JURATS: VICENT ALTAID, DAVID CASTILLO, JAUME CREUS, JAUME PÉREZ MONTANER I AGUSTÍ VILLARONGA.

ELS ORIGINALS ES PRESENTARAN PER QUINTUPLICAT, MEGANARRATIATS, A DOBLE ESPAI I PER UNA SOLA CARA I HAURAN DE TENIR UNA EXTENSIÓ D'ENTRE 50 I 70 FULLS.

L'IMPORT DEL PREMI ES DE 500.000 PESSETES.

TEL. 96 351 64 92
FAX: 96 352 98 72
E-MAIL: 314@ARRAKIS.ES

Un conjunt de referències dels treballs que fan els estudis valencians Cartoon, els quals han creat la seua pròpia escola d'animació. Els seus responsables ofereixen productes a Europa i els Estats Units.

taran enlestits per a poder-los emetre 13 capítols de *Trickers*, de Pasozebra, produïts per Canal 9. *Fabio*, correu aeri, és un altre dels projectes de Raul i Daniel Díez amb què la productora Pasozebra ja ha començat a treballar la cerca de coproductores internacionals.

També abans que acabe l'any estarà finalitzada la primera entrega de la sèrie *Pumby*, de Cartoon, produïda per Canal 9, i *Lola y sus hermanas*, creació de Mercedes Marro, de Pirulí Producciones, serà per al 2001 una de les primeres sèries produïdes per al públic adult. Seguint

el model de les comèdies de situació, *Lola y sus hermanas* combina el dibuix animat amb l'animació tridimensional. Però si no es consolida la indústria es corre el perill que es produïska una fuga de cervells cap a les principals factories mundials de l'animació. És el cas de Jordi i Carles Granjel, col·laboradors de Dreamworks, la factoria de Steven Spielberg, o de Pascual Pérez, un valencià "fitxat" per l'Aardman, que des de Bristol (Regne Unit) és la competidora europea més pròxima de la totpoderosa Disney. Talents com els seus no s'haurien de deixar escapar.

Sara Esteller

SI VOLS ATURAR LA PENA DE MORT, COMENÇA PER AGAFAR EL TELÈFON.
902 119 133

Si vols fer alguna cosa contra la PENA DE MORT, truca'ns o envia'ns aquest cupó i rebràs informació.

nom: _____

adreça: _____

C.P.: _____ població: _____

Amnistia Internacional
Sección Española

C/ Fernando VI, 8 - 1ª Izda.
28004 Madrid

TEL.: 902 119 133

amnistia.internacional@a-i.es

www.a-i.es